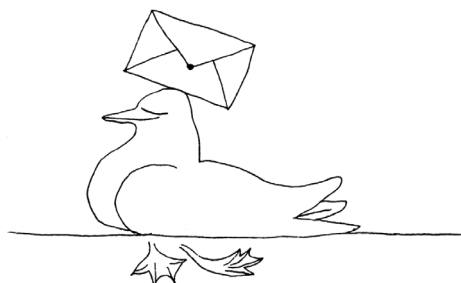

momo kapor

off

Vrlo kratke priče

■ Laguna ■

Copyright © 1976, Momo Kapor
Copyright © 2024 ovog izdanja, LAGUNA

off

OFF 2

Nisam autor ovog dela, ali sam, na neki način, delo ovog autora, pa možda zbog toga osećam snažnu vezu sa knjigom koja je pred vama.

U njoj se nalaze neke od meni najdražih priča.

Knjiga *Off* ne samo da najbolje predstavlja poetiku Mome Kapora već pokazuje i njegov veliki dar da u samo nekoliko rečenica dodirne suštinu.

Ove priče su našle idealnu meru između rečenog i nedorečenog, one su stilski svedene i oslobođene svega suvišnog, a opet savršeno zaokružene i potpune.

Ako volite priče Mome Kapora, ovde ćete pronaći neke od onih koje su s vremenom postale njegov zaštitni znak i koje se danas prepričavaju bez imena autora, jer svi već znaju ko ih je napisao. One čuvaju sećanje na vreme kada su nastale i na jednu zemlju koje više nema, a u isto vreme nas podsećaju da lepotu tražimo svaki dan, bez obzira na okolnosti u kojima živimo.

Off priče su vrlo kratke pa ne bi bilo pristojno da moj predgovor bude duži od njih.

Zbog toga ću ovde završiti, uz predlog da knjigu čitate što sporije – da bi vam duže trajala.

Ana Kapor
Rim, februar 2024.

3

5

4

6

8

7

9

11

10

mama

Sadržaj

Zaseda15
Golubovi.17
Skitara19
Gostovanje22
Pevačica24
Oglas (I)26
Portret28
Oglas (II)30
Malina32
Miljenice.35
Oglas (III)39
Pre41
Posle42
Ljubavi.44
Grudva.46
Ljubavnik48
Ruže50
Zavodnik52

Pakao56
Mir58
Oglas (IV)60
Jadac62
Klaviri65
Papuče66
Oglas (V)68
Lilian71
Poseta75
Ispovesti79
Oglas (VI)81
Dečak84
Meso86
Povratak88
Mesec90
Jelovnik93
Oglas (VII)96
Hrist98
Koraci	101
Mali princ	104
Nedelja	106
Sudbine	110
Osveta	113
Jelka	116
Gluvarenje	118
Fantom	121
<i>Spot story</i>	123
Šetnja	124
Književnik	126
Taksi	128
Opšta mesta	130

Kapa	132
Kikiriki.	134
Čubura.	137
Šangajac	138
Izvor	140
Kuća	142
Jesen	144
Smak	147
Mađioničar	149

ZASEDA

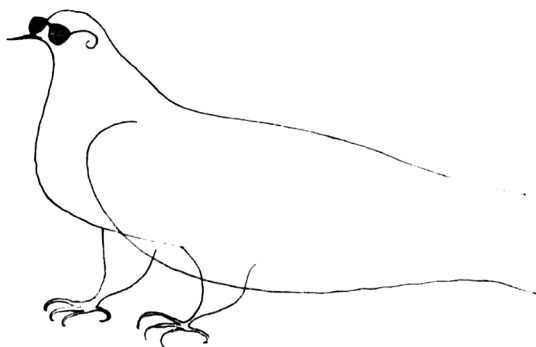
Čitavog života jurim jednu priču. Jurim je, jurim... Ali ona se uporno skriva od mene. Ta priča koju tražim trebalo bi da ima svežinu maestrala, odavno iščezli miris borove smole, tamnu boju mlade osunčane kože. I još nešto. I još mnogo toga što ću doznati ako je ikada pronađem. Ali čim joj se približim nadohvat ruke, izmiče mi kao riblje jato na koje je pala senka ronioca. Ponekad mi se učini da je najzad imam – tu priču koju toliko dugo čekam. Proslavljam susret i beležim je na prvoj salveti. Presrećan, budim se pre zore da je uredno prekucam, ali, avaj, iščezla je preko noći, ostavivši iza sebe samo nerazgovetne, prazne reči. Izluđuje me. Vara sa drugim piscima. Zakazuje sastanke na koje ne dolazi. Moj optimizam razbija se kao *Titanik* o kocke leda što zveckaju u čaši. Leto sipi poput peščanog časovnika, a nje nema pa nema...

Najzad, postavljam zasedu toj hirovitoj priči za najlepšim stolom Gradske kavane u Dubrovniku, nadajući se da će mi sama prići i pitati da li je jedna stolica slobodna. I

gle, prilaze mi mnoge priče, sedaju i pričaju, ali one moje, prave, nikako nema. Neke od tih priča su očigledno tuđe, neke su lepe (ali nisu za mene), druge sam već negde čuo, treće su otrcane, toliko puta prežvakane i napisane, prošle kroz stotine usta i ruku. Ne znam kako izgleda priča koju čekam, ali siguran sam da ću je prepoznati čim je ugledam. I zato, molim vas, ne prilazite mi ako niste moja priča. Ona će već naići jedne noći, pa ako vidi da mi je sto zauzet, bojim se da će otići zauvek.

Unapred hvala.

GOLUBOVI

Tačno u pola osam svake večeri, na terasu Gradske kavane u Dubrovniku, stiže čovek koji je pravio istoriju. Mada već godinama nije na vlasti, ljudi ga gledaju sa poštovanjem i divljenjem. Čovek koji je pravio istoriju, ispija polako svoju crnu kafu, visoko uzdignute glave. Njegov pogled upravljen je nekud, prema nebu i zvezdama, pa svi letnji gosti misle da je strašno ponosan i nepristupačan. Greše. On posmatra golubove na spavanju. Golubovi spavaju pod krovnim vencem Crkve svetog Vlaha. Čovek koji je pravio istoriju broji ih svako veče. U sredini tog crnog

golubijeg friza na sivoj osnovi kamenog zida spava jedan beli golub. Jedan jedini, beli. Čovek koji je pravio istoriju otkrio je posle dugog posmatranja tajni golubiji zakon: beli golub je uvek na sredini, u samom centru usnulog jata. Otkrio je, takođe, da svaki golub ima svoje tačno određeno mesto. A kada neki golub s kraja pokuša da se približi centru, ostali ga kljunovima oteraju na mesto koje mu pripada. Pošto se uveri da su svi golubovi na broju i da je svaki od njih ga svom mestu, čovek koji je pravio istoriju plaća svoju kafu i osmehnut odlazi, gledajući ispred sebe.

SKITARA

Moj prtljag stiže uvek poslednji kad ga čekam na aerodromu. Nikad među prvima. Izgleda da imam najlenju torbu u Evropi. Dok drugi koferi hrle svojim vlasnicima, moja torba se izležava na kolicima. Ne ume da se progura. Svi su preko nje, pritišću je, gaze... Šta da radim s njom? Koliko mi je samo puta stigla rastvorena! Kupio sam sa pokretne trake sapun za brijanje, uspomene i donje rublje; trčao za pastom za zube, panično vukao rukav od džempera koji je po svaku cenu hteo ponovo napolje, u svet.

Torba mi je nepopravljiva skitara. Neće kući. Kad se tako vraćamo sa nekog putovanja i kad pomislim da joj je najzad dosta vucaranja po jeftinim hotelima i sumnjivim mestima, da je poželela da se lepo isprazni i popne na vrh ormara gde joj je i mesto, utvrdim da je uopšte nema na traci. Gde je?

Oprostite, kaže mi čovek zadužen za prtljag, ali vaša torba je otišla u Amsterdam!

Šta će u Amsterdamu kad tamo nemamo nikoga?

To se i ja pitam? – sumnjičavo vrti glavom kontrolor.
Šta da radim?

Pet puta je bežala preko granice i vraćala se sva izlepljena nalepnicama stranih avionskih kompanija. Mora da je letela nekud daleko, negde gde je toplije nego kod nas: to sam utvrdio po crnoj pastii za cipele, koja se istopila i iscurela na moje bele košulje.

Ipak, posle izvesnog vremena čovek se navikne na skitačku prirodu svoje torbe. Važnije stvari sada nosim po džepovima i više se ne uzbuđujem. Neka putuje, neka se nagleda sveta dok joj ne dosadi!

Kad ostari, smiriće se.

ulica Bowery,
ulica pisonacki,
peraca poster-rybnik.
U njoj je ulica
mopci obiti:
tadgi tyale
corle a byre: apoe

more from
ulica peca
New York 1981
marc

GOSTOVANJE

Istina, nisam više u godinama kada se ide na gostovanja po provinciji: sale su nam poluprazne i nezagrejane, publika nikakva, instrumenti dotrajali, a razglas bedan – smrzavamo se, kismemo i gazimo blato, hranimo se gde stignemo, pijemo najgori vinjak, a spavamo po svratištima; kombi nam je propao, pa ga sve češće guramo, na koncertima nam uglavnom zvižde, loše smo i plaćeni, ali bar – nisam kod kuće!

PEVAČICA

Usred blatnjave varošice polegle po dolini, kao da želi da se sakrije i od Boga i od ljudi, trune stari hotel sa prostranom dvoranom olupanih zidova. Gosti, sve sami muškarci, ne skidaju ni kapa ni kaputa. Ispred orkestra jedna jedina žena – mlada crnokosa pevačica u dugoj balskoj haljini golih leđa i dubokog dekoltea. Neodoljiva. Nedosanjana. Ničija.

Ko li spava sa njom? Koga li voli?

Provlači se između stolova vukući dugu žicu mikrofona, kroz kiselkasti zadah pokislih šoferskih bundi, piva i dim roštilja što kulja iz kuhinje. Korača ne primećujući užagrene poglede ljudi koji odlažu povratak kućama, gde ih čekaju večito zabrinute žene što su već odavno digle ruke i od sebe i od lepote.

*Ne vredi plakati, kaže pesma stara,
I ne vredi ljubiti sa previše žara...*

Opčinjeni ovom divljom, tamnom lepotom, koja kao da je s neba pala u njihovu tmurnu palanku, ljudi se posle

svakog novog litra zaljubljuju sve očajnije, bez ikakve nađe da će im biti ljubav uzvraćena. Danas su delili plate, pa večeras pljušte masne karte; kotrljaju se kockice barbuta. Plaćaju pevačicu krupnim novčanicama, samo da bi makar malo bila pokraj njihovog stola. I mesni intelektualci su tu: sušičavi profesor crtanja, advokatski pripravnik, lokalni pesnik, dopisnik prestoničkih novina... Mada se trude da na licima zadrže što prezriviji izraz prema ovoj primitivnoj muzici, nisu odoleli da i ove večeri ne dođu u hotel.

Fajront! Muzičari žurno pakuju instrumente. Pevačica odlazi ispraćena pogledima punim mutne ljubavne čežnje, prema svojoj hotelskoj sobi sa upotrebom toaleta u dnu hodnika. Ponosno je prati pročelav čovečuljak – direktor hotela, koji ju je zaposlio na određeno vreme.

Razilazimo se u rasulu, očajni i ljubomorni kao psi, misleći potajno da je samo nas gledala. A noćas će je imati on – patuljak!

